

- 2) Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього середовища / В.С. Джигирей. – Київ : Знання, 2000. – 516 с.
- 3) Кодекс України про надра: за станом на 16 жов. 2012 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. К.: Парлам. вид-во, 2012. – 3591 с.
- 4) Марусенко Р.І. Деякі проблеми правового режиму свердловин на воду / Р.І. Марусенко // Вісник Вищої ради юстиції. – 2012. – №2. – С.77-81.
- 5) Плотніков О. Правовий режим використання та охорони підземних вод/ О. Плотніков // Юридичний вісник. – 2000. – №7. – С.98-101.

Ковнер М.А.

(наук. кер. – ст. викл. Потапов О.М.)

студентка III курсу природничого факультету

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Правове регулювання охорони зелених насаджень населених пунктів

Наявність зелених насаджень у населених пунктах відіграє важливу роль у забезпеченні благоустрою та сприятливого для людини стану довкілля міст. Крім того, зелені насадження відіграють важливу роль і у формуванні міського ландшафту. Нарешті, зелені насадження покликані забезпечувати комфортність і естетичність життєвого середовища жителів міст та його відповідність санітарно-гігієнічним нормам [9, с.330]. Водночас, зі зростанням міст, їх інфраструктури, стає все більш важливою проблема охорони навколишнього природного середовища, створення нормальних умов для життя і діяльності людей. Все це обумовлює актуальність наукового дослідження стану та перспектив вдосконалення правового режиму земель міст під зеленими насадженнями.

Відповідно до Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Мінбуду України від 10 квітня 2006 р. № 105, зелені насадження – це деревна, чагарникова, квіткова та трав'яна рослинність природного і штучного походження на визначеній території населеного пункту. Вони поділяються на такі види:

1) зелені насадження загального користування – зелені насадження, які розташовані на території загальноміських і районних парків, спеціалізованих парків, парків культури та відпочинку; на територіях зоопарків та ботанічних садів, міських садів і садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків; скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків, гідропарків і інших, з вільним доступом для відпочинку;

2) зелені насадження обмеженого користування – насадження на територіях громадських і житлових будинків, шкіл, дитячих установ, вищих та середніх спеціальних навчальних закладів, профтехучилищ, закладів охорони здоров'я, промислових підприємств і складських зон, санаторіїв, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ та інші;

3) зелені насадження спеціального призначення – насадження транспортних магістралей і вулиць; на ділянках санітарно-захисних зон довкола промислових підприємств; виставок, кладовищ і крематоріїв, ліній електропередач високої напруги; лісомеліоративні, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні, насадження розсадників, квітникарських господарств, пришляхові насадження в межах населених пунктів [5, с. 22- 76].

Як визначає О. Колбасов, рівень озеленення території житлової забудови має бути не менше 40 відсотків, промпідприємств – 30 відсотків, ділянок шкіл і дитячих дошкільних закладів – 80 відсотків, лікарень – не менше 60 відсотків [2, с. 87-92].

Визначають поняття зелених зон, розмежовуючи їх як комплексні та приміські. Комплексна зелена зона – сукупність міських і приміських насаджень, межі якої наносяться на картографічні матеріали органами архітектури (на генеральні плани, схеми та проекти

районного планування), лісогосподарськими органами (на плани лісонасаджень) місцевих органів самоврядування.

Приміська зелена зона – територія за межами міської зони, зайнята лісами, лісопарками та іншими озеленими територіями, яка виконує захисні і санітарно-гігієнічні функції і є місцем відпочинку населення [6, с. 540].

Правовий режим конкретної ділянки зеленої зони характеризується пірамідальним накладенням трьох складових: загальних вимог законодавства до всіх земель цієї категорії (загальний правовий режим земель рекреаційного призначення); спеціальних вимог законодавства для певного виду земель, зайнятих зеленими насадженнями (спеціальний правовий режим земель рекреаційного призначення); вимог, передбачених відповідним проектом землеустрою для конкретної ділянки озеленення [3, с. 129].

У цивільному законодавстві України (зокрема, у ст. 177 Цивільного кодексу України) природні ресурси, в тому числі зелені насадження, не виділяються окремо, як об'єкти цивільних прав. Всі зелені насадження на території населених пунктів знаходяться на спеціальному обліку у комітетах по екології відповідного рівня, а також у земельних комітетах як приналежність земельних ділянок [8, ст. 330].

Таким чином, зелені насадження є майном особливого роду та мають ознаки: нерухомого майна, як майна, відділення якого неможливе без нанесення великої шкоди його призначенню; подільної речі, оскільки можливий їх поділ в натурі без зміни цільового призначення (разом з земельною ділянкою, на якому вони розташовані); речі, що приносить доходи, правами на які володіють особи, що використовують насадження на законній підставі [4, с. 9].

Слід також відмітити, що як особливий вид нерухомості, зелені насадження знаходяться у вільному обігу. В даний час ні цивільне, ні земельне, ні лісове законодавство не встановлюють для них обмеження чи заборону обігу [7, с. 96-103]. Поряд з цим, зелені насадження населених пунктів є самостійним об'єктом правового регулювання, що має власну цінність, обумовлену, насамперед, різноманітністю їх функціонального призначення. Отже, вищевикладене свідчить про те, що в даній сфері суспільних відносин актуальним залишається питання про правову охорону цих ресурсів [10].

Охорона зелених насаджень населених пунктів забезпечується за допомогою здійснення широкого комплексу взаємопов'язаних заходів, одним з яких є й правове регулювання, як юридичний захід, спрямований, перш за все, на забезпечення екологічної безпеки у місці проживання людей. У цілому правову охорону зелених насаджень населених пунктів можна визначити як закріплену в законодавстві систему організаційних, правових, економічних та інших заходів, спрямованих на запобігання забрудненню, засміченню та вичерпанню (виснаженню) цих природних ресурсів та організацію їх раціонального використання з метою задоволення екологічних, естетичних та інших інтересів населення, а також спрямованих на ліквідацію негативних явищ і поліпшення стану об'єктів рослинного світу.

Література:

1. Гетьман А.П. Правова охорона і використання рослинного світу // Екологічне право України. Акад. курс : [підручник] / [За заг. ред. Ю. С. Шемшученка] / А. П. Гетьман. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка». – 870 с.
2. Колбасов О. С. Коренные понятия экологического права / О. С. Колбасов // Сборник материалов научно-практических конференций «Экологическое право России» (Юбилейный выпуск. 1995- 2004 г.г.). – М. : ТИССО. – 378 с.
3. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/page>
4. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/3852-12>

5. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджені Наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України №105 від 10.04.2006 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 31. – 2276 с.
6. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.91 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – 546 ст.
7. Толкаченко О. В. Деякі аспекти правового статусу зелених насаджень у містах / О. В. Толкаченко // Вісник Одеського національного університету. – 2009. – № 1. – Т. 14. – Вип. 1: Правознавство. — 293 с.
8. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/435-15>
9. Шалімов М. О. Ландшафтна екологія : навч. посіб. для студ. екол. спец. ВНЗ / М. О. Шалімов. – Одеса : Наука і техніка, 2012. – 345с.
10. Шуплецова Ю. И. Правовая охрана зеленых насаждений в городах : дисс. канд. юрид. наук / Ю. И. Шуплецова. – М., 2000. - 209 с.

Подгорна А.

(наук. кер. – ст. викл. Потапов О.М.)

студентка IV курсу історичного факультету

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Право на освіту та його забезпечення в Україні

На сучасному етапі розвитку світової спільноти освіта є найважливішим елементом соціальної сфери держави, що забезпечує стійке економічне зростання, соціальну стабільність, розвиток інститутів громадянського суспільства та національну безпеку держави. Освіта перетворилась на безперервний процес накопичення конкретною особою систематизованих знань, умінь та навичок з метою їх ефективного використання в професійній діяльності. Рівень освітньої підготовки населення є одним із показників, який характеризує конкурентоспроможність країни.

Утвердження і забезпечення права людини на освіту в будь-якій країні є одним з найважливіших обов'язків держави. Сьогодні цілком очевидно, що без необхідної освіти людина не зможе забезпечити собі належних умов життя і реалізуватись як особистість, а також усвідомити і захистити свої права. Високий рівень освіченості населення є важливим чинником, що позитивно впливає на створення сприятливих умов для повної реалізації прав і свобод людини і громадянина.

Освіта - основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Мета освіти - всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей; формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору; збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення його освітнього рівня; забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями. «Освіта в Україні ґрунтується на засадах гуманізму, демократії, національної свідомості, взаємоповаги між націями і народами», - так записано в Законі України «Про освіту».

Право на освіту, яке закріплене у ст. 53 Конституції України [1], посідає важливе місце в системі прав і свобод людини і яке, за висловлюванням В.О. Боняк, «є необхідним фактором розвитку не тільки особистості, її інтелектуального потенціалу, але й політичної та економічної системи суспільства» [3, с.2]. Цілком очевидно, що «освіта в сучасному глобалізованому й інформатизованому світі дедалі більше стає вирішальним чинником суспільного прогресу і національної безпеки, важливою складовою повного розвитку людської особистості, збільшення поваги до прав і свобод людини. Без необхідної освіти людина не зможе